

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/45/2024
Identifikačné číslo spisu:	4121213886
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4121213886.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu U. J., narodeného XX. E. XXXX, T., W.. L.. Z. XXX/.XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Tijanou Čéčezovou, LL.M., Bratislava, Račianska 69/B, proti žalovaným: 1/ Y.. E. V.I., narodenou XX. Y. XXXX, F., S. X, 2/ Š. V.U., narodenému XX. W. XXXX, K. T. W., W.Y. XX/XXX, 3/ Y. L., narodenému XX. R. XXXX, U.L. Y., N.U. XXXX/.X, 4/ Y. Q., narodenej X. Y. XXXX, T., Ž. XXX/.X, 5/ J. Š., narodenej XX. R. XXXX, T., Q. XX, 6/ X. Č., narodenej XX. H. XXXX, W.E., U. XXX/.X, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 19C/66/2021, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre zo 14. novembra 2023 sp. zn. 25Co/80/2023, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Nitre zo 14. novembra 2023 sp. zn. 25Co/80/2023 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 31. mája 2023 sp. zn. 19C/66/2021 výrokom I. určil, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom pozemku parcely registra E, parc. č. XXX/.XX, orná pôda, o výmere 7475 m², v katastrálnom území K. T. W., evidovanom na liste vlastníctva č. XXXX, v podiele 9/14; výrokom II. vo zvyšnej časti žalobu zamietol; výrokom III. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej 1/ v rozsahu 50 %; výrokom IV. žalovaným 2/ až 6/ nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu uznesením zo 14. novembra 2023 sp. zn. 25Co/80/2023 odmietol odvolanie advokátky JUDr. Tijany Čéčezovej, LL.M., Račianska 13152/69, Bratislava a žalovaným 1/ až 6/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi nepriznal. Odvolanie podané advokátkou vyhodnotil odvolací súd ako podané neoprávnenou osobou podľa § 386 písm. b) CSP (Civilný sporový poriadok zákon č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov). Argumentoval, že nemohol prihliadať na predložené substitučné splnomocnenie, ktorým splnomocnený zástupca žalobcu Y. K.J.. U. J. (§ 89 ods. 1 CSP) ďalej splnomocnil advokátku JUDr. Tijanu Čéčezovú, LL.M., na zastupovanie žalobcu, teda jednalo sa o zastúpenie na základe splnomocnenia udeleného osobou, ktorá nebola advokátom a podľa § 89 ods. 1 CSP, takáto osoba

nemôže na ďalšie konanie substitučne splnomocniť advokáta.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala v mene žalobcu (ďalej tiež „dovolateľ“) dovolanie advokátka JUDr. Tijana Čečezová, LL.M., s návrhom aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania dovolateľ vyvodzoval výlučne z § 420 písm. f) CSP. Odmietnutím odvolania došlo podľa žalobcu k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietal, že pokiaľ substitučné splnomocnenie malo právne vady, v dôsledku ktorých splnomocnená advokátka nebola oprávnená konať za žalobcu, odvolací súd mal posúdiť uvedenú vadu ako odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky konania na strane sporu (§ 161 CSP) a urobiť vhodné opatrenia na jeho odstránenie (§ 161 ods. 3 CSP), spočívajúce vo výzve na predloženie splnomocnenia, ktoré by bolo bez väd, ktoré odvolací súd vytkol. Dôvodom na postup podľa § 386 písm. b) CSP by mala byť taká procesná situácia, keď odvolanie nepodala osoba, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané, prípadne, u ktorej došlo k strate subjektívnej legitímácie, v dôsledku vzdania sa práva podať odvolanie. Na podporu svojej argumentácie dovolateľ poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. októbra 2011 sp. zn. 1Cdo/152/2010, obsahujúce záver, že ak odvolanie podáva advokát v mene účastníka konania ako jeho zástupca bez toho, aby bolo preukázané jeho oprávnenie zastupovať účastníka, nejde o odvolanie podané neoprávnenou osobou, lebo v takom prípade ten, kto v odvolaní vystupuje ako zástupca účastníka, neuplatňuje v konaní procesné práva vo vlastnom mene, ale procesnoprávny úkon robí za zastúpeného. Nedostatok preukázania plnomocenstva potom treba považovať za nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť. Na odstránenie nedostatku preukázania zastúpenia bude spravidla postačujúcim opatrením súdu výzva tomu, kto vystupuje ako splnomocnenec, prípadne účastníkovi, aby v určenej lehote predložil plnomocenstvo, alebo aby k udeleniu plnomocenstva došlo ústne do zápisnice. To platí tak v prípade, kedy plnomocenstvo nebolo v konaní predložené vôbec, ako aj v prípade, že bolo predložené s nedostatkami, pre ktoré ho nebolo možné považovať za platné. Obdobne podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžf/30/2010 z 20. júla 2011, pokiaľ sa v súdnom konaní žalobca nechal právne zastúpiť a žalobu podal v jeho mene zvolený právny zástupca bez preukázania oprávnenia k zastupovaniu, treba to považovať za nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť. Podľa § 444 ods. 2 CSP žalobca navrhol odložiť právoplatnosť napadnutého uznesenia.

4. Žalovaní sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (ďalej aj „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), po preskúmaní zákonom predpísaných náležitostí dovolania (§ 428 CSP) a splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania, dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP aj dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti.

8. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV.

ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné.

9. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušenie práva na spravodlivý proces oprel o tvrdenie, že odmietnutím odvolania došlo k odňatiu jeho práva konať pred súdom.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019). Pri posudzovaní namietaného nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietat alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

11. Podľa § 89 ods. 1 CSP strana sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Zvolený zástupca sa nemôže dať zastúpiť, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

12. Medzi podmienky konania na strane účastníkov konania patrí spôsobilosť byť účastníkom konania (procesná subjektivita) a spôsobilosť pred súdom samostatne konať (procesná spôsobilosť). Ak je strana konania zastúpená splnomocnencom na základe udeleného splnomocnenia, vzniká ďalšia podmienka konania (§ 89 CSP a nasl.), v podobe predloženia splnomocnenia, ktoré oprávňuje splnomocnenca vystupovať pred súdom v mene strany konania.

13. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných pred účinnosťou Civilného sporového poriadku do 30. júna 2016 (sp. zn. 1Cdo/152/2010, 2Cdo/229/2010, 2Cdo/ 249/2004) opakovane vyjadril záver, aktuálny aj v súčasnosti, podľa ktorého nedostatok procesného plnomocenstva je nedostatkom podmienky konania, ktorý možno odstrániť (§ 161 ods. 3 CSP), pričom opatrením súdu na odstránenie nedostatku preukázania zastúpenia je v zásade výzva strane, prípadne aj splnomocnencovi, aby v určenej lehote predložila plnomocenstvo. To platí ako v prípade, kedy plnomocenstvo nebolo v konaní predložené vôbec, tak aj v prípade, že bolo predložené s takými nedostatkami, pre ktoré ho nebolo možné považovať za platné.

14. V prípade, ak odvolanie podáva advokát v mene strany konania ako jej zástupca bez toho, aby bolo preukázané jeho oprávnenie na zastupovanie spôsobom uvedeným v § 92 ods. 1 CSP, nejde o odvolanie podané neoprávnenou osobou, lebo v takom prípade ten, kto v odvolaní vystupuje ako zástupca strany konania, neuplatňuje v konaní procesné práva vo vlastnom mene, ale procesnoprávny úkon robí za zastúpeného. Keďže nedostatok preukázania plnomocenstva treba považovať za nedostatok procesnej podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd je povinný skúmať splnenie tejto procesnej podmienky v každom štádiu konania, t. j. aj v odvolacom konaní a ak nie je splnená, musí vyzvať stranu na jej odstránenie.

15. Na odstránenie nedostatku preukázania zastúpenia bude spravidla postačujúcim opatrením súdu výzva strane konania, prípadne aj splnomocnencovi, aby v určenej lehote predložil splnomocnenie, alebo predložil splnomocnenie bez vád. Ak za situácie, keď odvolací súd žalobcu, ako ani splnomocnenca k odstráneniu tohto nedostatku splnomocnenia nevyzval a bez možnosti nápravy tohto pochybenia

odvolanie splnomocnenca (advokátky) ako podané neoprávnenou osobou odmietol, ide o nesprávny procesný postup súdu, porušujúci právo strany na prístup k súdu, ktoré je súčasťou práva na spravodlivý proces. Pre úplnosť žiada sa dodať, že nepostačuje, ak opatrenie k odstráneniu tohto nedostatku smeruje len voči advokátovi, ktorý sa označil ako zástupca strany (sp. zn. 2Cdo/249/2004).

16. V posudzovanej veci odvolací súd správne konštatoval, že substitučné zastúpenie v civilnom sporovom konaní umožňuje zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (podľa § 16 ods. 1 sa advokát môže dať v konaní zastúpiť iným advokátom), preto v prípade splnomocnenia udeleného osobe, ktorá advokátom nie je (§ 89 ods. 1 CSP), takáto osoba nemôže na ďalšie konanie splnomocniť advokáta. V dôsledku toho odvolací súd dôvodne neprihliadal na predložené substitučné splnomocnenie, ktorým žalobcom splnomocnený zástupca Y. K. U. J. ďalej splnomocnil advokátku JUDr. Tijuany Čéceзовú, LL.M. Pokiaľ však odvolací súd po uvedenom zistení neurobil vhodné opatrenie na odstránenie nedostatkov splnomocnenia, formou písomnej výzvy adresovanej žalobcovi (strane konania), prípadne splnomocnencovi, obsahom ktorej mala byť predovšetkým informácia o nedostatku splnomocnenia a výzva na jeho odstránenie, došlo tým k nesprávnemu procesnému postupu, v intenzite zásahu do práva na spravodlivý proces, porušením práva žalobcu na prístup k súdu, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Žalobca splnomocnenie aj pre odvolacie konanie priložil k dovolaniu.

17. Nad rámec uvedeného dovolací súd poznamenáva, že v prípade ak ten, kto vystupoval ako zástupca účastníka v súdnom konaní, bez preukázania plnej moci, predloží dodatočne splnomocnenie, je tým uvedený nedostatok zhojený a boli tak schválené aj tie úkony učinené v konaní zástupcom účastníka, ku ktorým došlo pred podpisom splnomocnenia (R 12/1985, sp. zn. 3 Cz 88/83).

18. S poukazom na vyššie uvedené, dovolací súd konštatuje, že dovolateľ opodstatnene namietal porušenie svojich procesných práv v takej miere, že postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, teda k procesnej vade v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, ktorá zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť.

19. Dovolací súd preto zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

20. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

21. Vzhľadom na rozhodnutie o dovolaní, neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o návrhu žalobcu na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 CSP.

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.